Szoftverellenőrzési technikák

Tesztelés a fejlesztés különböző fázisaiban

Majzik István, Micskei Zoltán

http://www.inf.mit.bme.hu/

Tartalom

- Modul / unit tesztelés
- Integrációs tesztelés
- Rendszer tesztelés
- Elfogadás tesztelés

- Tesztek leírása: U2TP

Modul / unit tesztelés

- Modul / Unit:
  - Logikailag egy egységként kezelhető elem
  - Jól meghatározott interfésszel rendelkezik
  - OO fejlesztés: Osztály (csomag, komponens is lehet)
- Modul hívási hierarchia (ideális eset):

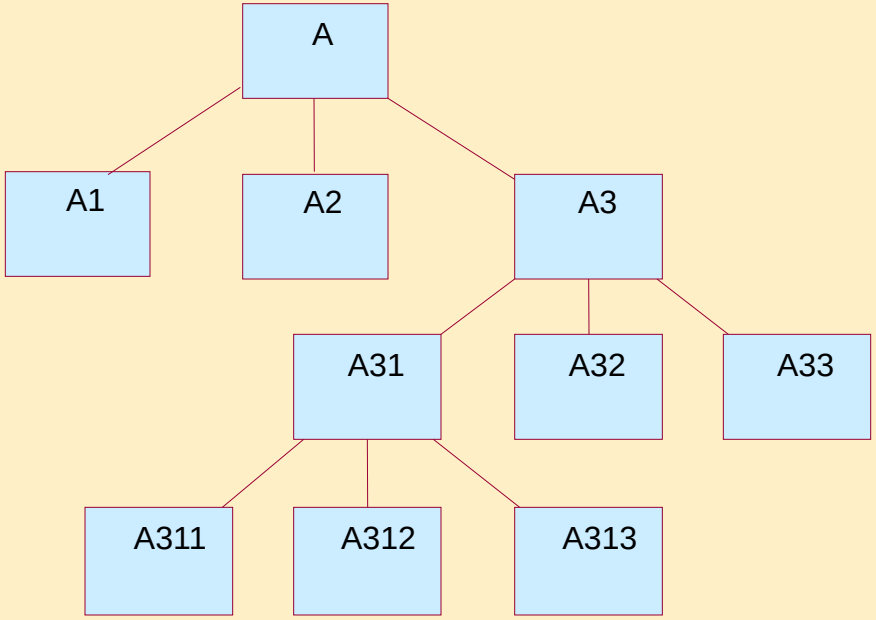

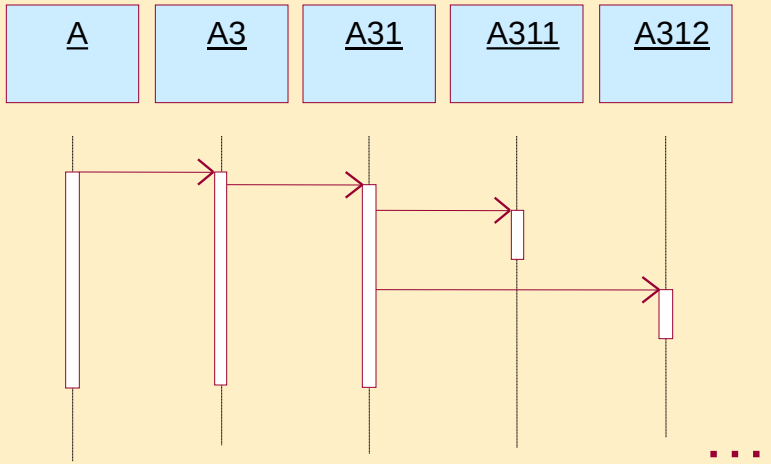

Miért van szükség modulltesztelésre?

- Cél: Hibák gyors kijavítása a fejlesztés után (legalacsonyabb szinten)
  - Integrációs fázis hatékonyabb, ha a modulok teszteltek
  - A modul fejlesztője által leggyorsabb a javítás
- Modulok külön-külön tesztelhetők
  - Komplexitás kézbentartható
  - Hibák helye egyszerűbben felderíthető, javítás olcsóbb
  - Párhuzamosítható folyamat
- Unit teszt jellegzetességek
  - A kód egy-egy speciális funkcióját ellenőrzi
  - „Szerződés” ellenőrzése a modul működéséről
  - Példaként szolgálhat az egység használatához
  - (Nem feltétlenül automatikus)

Unit teszt futtató keretrendszerek

- Unit tesztek: Gyakran kell futtatni
  - Fejlesztés közben, kód változásakor (pl. refactoring)
  - Környezet változása esetén
  - → Épp ezért gyorsnak kell lennie
- Jó eszköztámogatás
  - Keretrendszerek (JUnit, xUnit, TestNG, …)
  - Támogatás az IDE-kben (Eclipse, VS, ...)
- Általában egyszerű funkcionalitású eszközök
  - Tesztek és ellenőrzések megadása
  - Tesztek futtatása
  - Eredmény megjelenítése (red-green)

Egy egyszerű JUnit teszt

```
public class ListTests{
  List list;   // SUT

  @Before public void setUp(){
     list = new List();
  }

  @Test public void add_EmptyList_Success(){
     list.Add(1);
     assertEquals(1, list.getSize());
  }
}
```

Teszt előkészítése

SUT meghívása

Ellenőrzés

Jó unit teszt jellegzetessége

- Egyszerű, megbízható
  - Nincs benne bonyolult logika (pl. ciklusok, try/catch)
- Egy teszt egy dolgot vizsgál
- Ez is jó minőségű kód
  - Duplikáció elkerülése
  - Jól áttekinthető, módosítható
- Tesztek függetlenek egymástól
- Ellenőrzések nincsenek túlspecifikálva
- …

Unit teszt konvenciók

- Teszt osztály neve: **`[Unit_neve]Tests`**
- Teszt metódus neve:
  - **`Method_StateUnderTest_ExpectedBehavior`**
  - **`MethodName_DoesWhat_WhenTheseConditions`**
  - **`[feature being tested]`**
- Teszt szerkezete:

```
// Arrange          // Given
// Act              // When
// Assert           // Then
```

Modulok izolációs tesztelése

- Modulok egyenként, elszigetelten teszteltek
- Teszt végrehajtó és teszt csonkok szükségesek

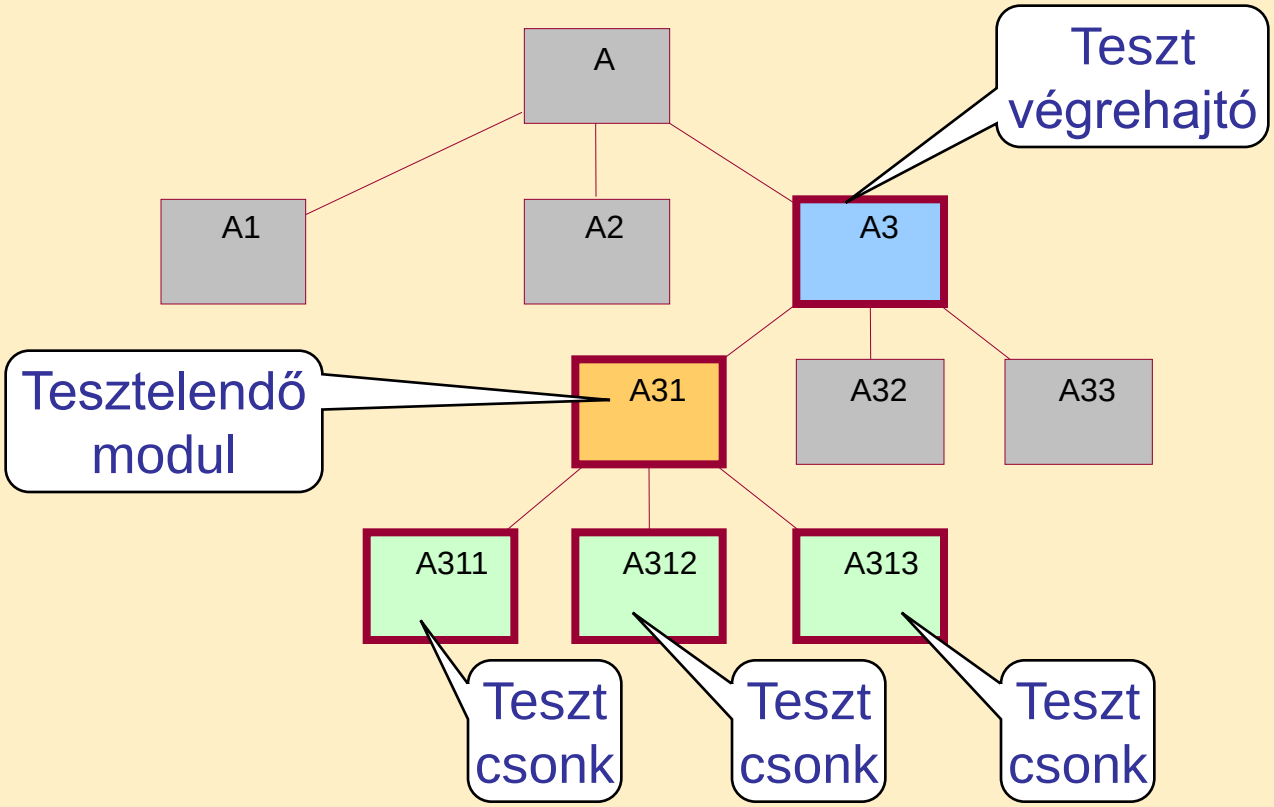

Probléma: Függőségek kezelése

- Mi tekinthető függőségnek?

  Bármi, amivel

  – a SUT együttműködik,

  – de nem hozzá tartozik (nem közvetlenül befolyásolja)

- Példák:

  – Másik modul

  – Fájlrendszer hívás

  – Dátum lekérdezése

  – …

Példa: Nehezen tesztelhe

Nehezen helyettesíthető, ha pl. speciális teszt da szükséges

```
public class PriceService{
  private DataAccess da = new DataAccess();

  public int getPrice(String product)
   throws ProductNotFoundException {
     Integer p = this.da.getProdPrice(product);
     if (p == null)
          throw new ProductNotFoundException();

     return p;
  }
}
```

Példa: SUT tesztelhetővé tétele

```
public class PriceService{
   private IDataAccess da;

   public PriceService(IDataAccess da){
       this.da = da;
   }

   public int getPrice(String product)
    throws ProductNotFoundException {
       Integer p = this.da.getProdPrice(product);
       if (p == null)
             throw new ProductNotFoundException();

       return p;
   }
}
```

Implementáció átadása pl. a konstruktorban

Példa: Unit tesztek a SUT-hoz

Tesztben egy csonk használata

```
public class PriceServiceTests{
   @Before public void init(){
       DataAccessStub das = new DataAccessStub();
       das.add("A100", 50);
       ps = new PriceService(das);
   }

   @Test public void SuccessfulPriceQuery(){
       int p = ps.getPrice("A100");
       assertEquals(50, p);
   }

   @Test(expected = ProductNotFoundException.class)
   public void NotExistingProduct(){
       ps.getPrice("notExists");
   }
}
```

Stub, Mock, Dummy, Fake, … objektumok

- Sokféle technika a helyettesítésre
  - Eltérő elnevezések (ld. *xUnit Patterns* könyv)
  - Összefoglaló név: Test double
    - Helyettesítő elem teszteléshez
- Stub (csonk)
  - SUT állapotának ellenőrzésére
  - Rögzített válaszok adott hívásokra
- Mock
  - SUT interakcióinak ellenőrzésére
  - Elvárt és ellenőrzött viselkedés
- Dummy
  - Nem használt („kitöltő”) objektum
- Fake
  - Működő, de nem az „éles” objektum

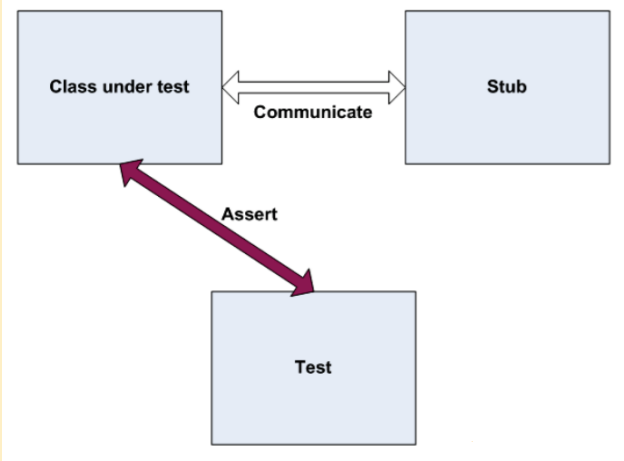

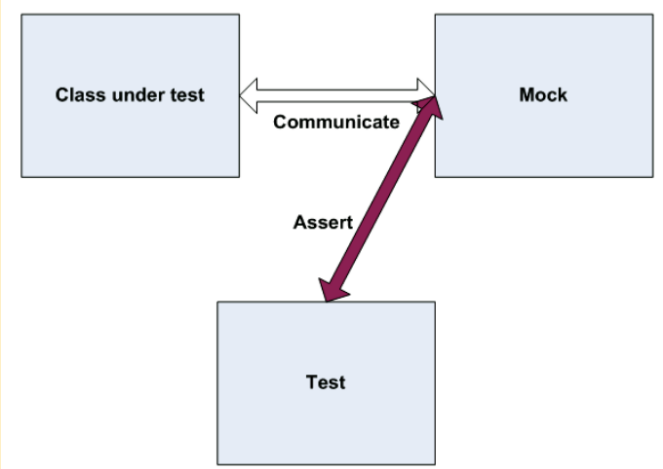

Isolation frameworks

- Csonkok és mockok kézi elkészítése nehézkes
  - Sok manuális munka
  - Karbantartása időigényes lehet
- Keretrendszerek:
  - Osztály/interfész leírás alapján
  - Dinamikus csonkok vagy mockok készítése
- Példák:
  - JMock, Mockito, Rhino Mocks, Typemock…

Példa: Mock használata (Mockito)

```
public class PriceServiceTests{
   @Before public void init(){
        DataAccess mockDA = mock(DataAccess.class);
        ps = new PriceService(mockDA);
   }

   @Test public void SuccessfulPriceQuery(){
        // Setup
        when(mockDA.getProdPrice("A100")).thenReturn(50);

        // Excercice
        int p = ps.getPrice("A100");

        // Verify
        verify(mockDA, times(1)).getProdPrice("A100")
   }
   …
}
```

Megfelelő típusú test double kérése

„Működési szabályok” megadása

Milyen működést kellett megfigyelnie

Megéri ilyen unit teszteket készíteni?

- Egy példa pilot projekt számai:

Stage	Team without tests	Team with tests
Implementation (coding)	7 days	14 days
Integration	7 days	2 days
Testing and bug fixing	Testing, 3 days Fixing, 3 days Testing, 3 days Fixing, 2 days Testing, 1 day Total: 12 days	Testing, 3 days Fixing, 1 day Testing, 1 day Fixing, 1 day Testing, 1 day Total: 8 days
Overall release time	26 days	24 days
Bugs found in production	71	11

Forrás: Roy Osherove, The Art of Unit Testing, 2009.

Olvasnivalók

- Martin Fowler: Mocks Aren't Stubs, 2007,
  - URL: http://martinfowler.com/articles/mocksArentStubs.html

- Roy Osherove: The Art of Unit Testing: With Examples in .Net.
  - Manning Publications; 1st edition (June 3, 2009),
  - URL: http://artofunittesting.com/

- Brett L. Schuchert: Mockito.LoginServiceExample
  - URL: http://schuchert.wikispaces.com/Mockito.LoginServiceExample

Tartalom

- Modul / Unit tesztelés
- Integrációs tesztelés
- Rendszer tesztelés
- Elfogadás tesztelés

- Tesztek leírása: U2TP

Integrációs tesztelés

Modulok együttműködésének ellenőrzése

- Kapcsolódási interfészek tesztelése
  - A rendszer annak ellenére hibás lehet, hogy minden modul egyenként hibátlan!
- Módszerek:
  - Funkcionális tesztelés: Forgatókönyvek tesztje
    - Ez sokszor a specifikáció része (scenario)
  - (Strukturális tesztelés csak modulszinten!)
- Megközelítés:
  - “Big bang”: minden modult egyszerre integrálni
  - Inkrementális: egyenként összerakni a modulokat

“Big bang” integrációs tesztelés

- Tesztelés a külső interfészeken keresztül
- Külső teszt végrehajtó
- Rendszer funkcionális specifikáció alapján történik
- Modul módosítás: Újratesztelés
- Kis rendszerek esetén alkalmazható

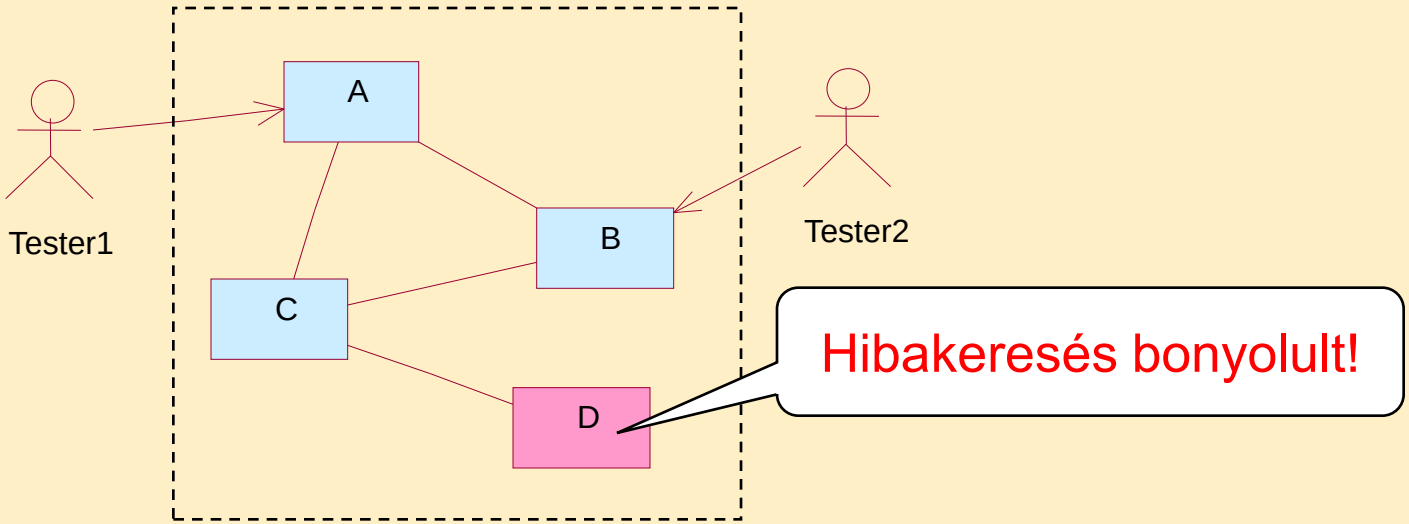

Alulról felfelé történő integrációs tesztelés

- Tesztelendő modul a már teszteltet használja
- Teszt végrehajtó szükséges
- Integrációval párhuzamosan megtehető
- Modul módosítás: felette lévők tesztjére hatással van

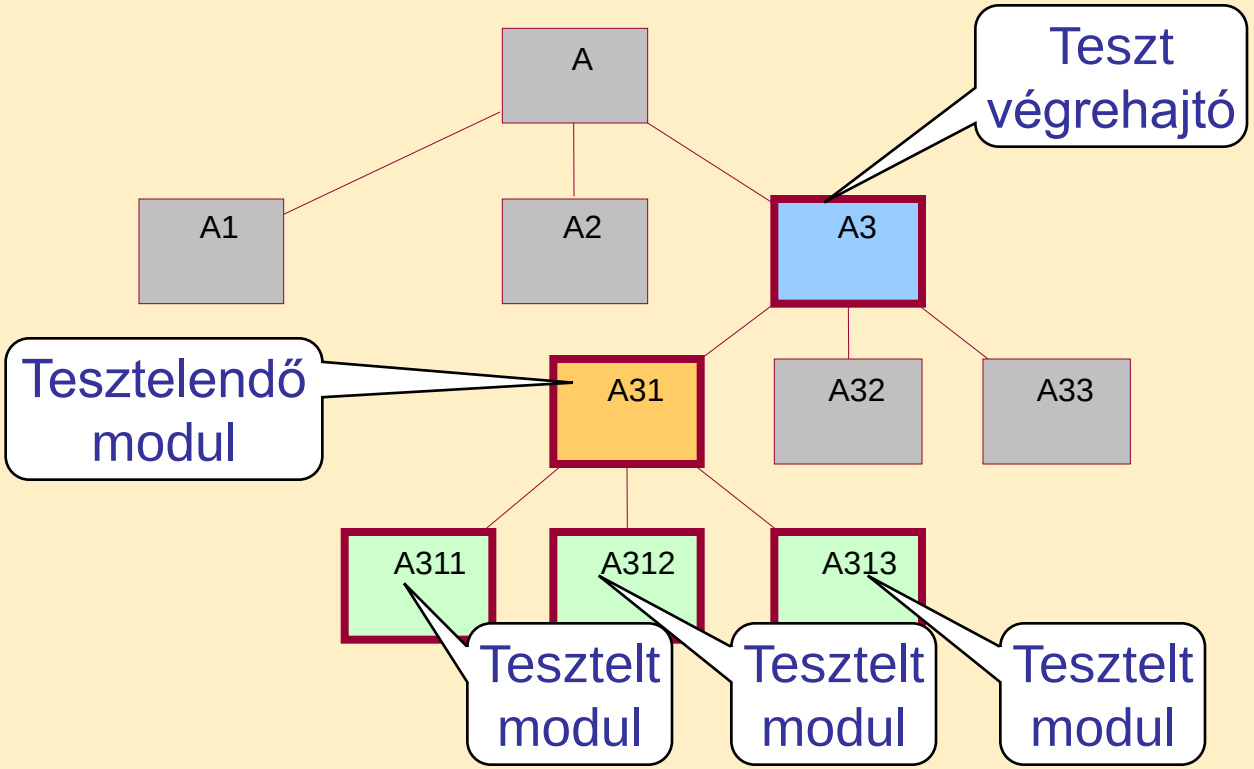

Felülről lefelé történő integrációs tesztelés

- Modulok a hívó modulokból kerülnek tesztelésre
- Csonkok helyettesítése tesztelendő modulokkal
- Erősen követelmény-orientált (“fentről” tesztelünk)
- Modul módosítás: alatta lévők tesztelését módosítja

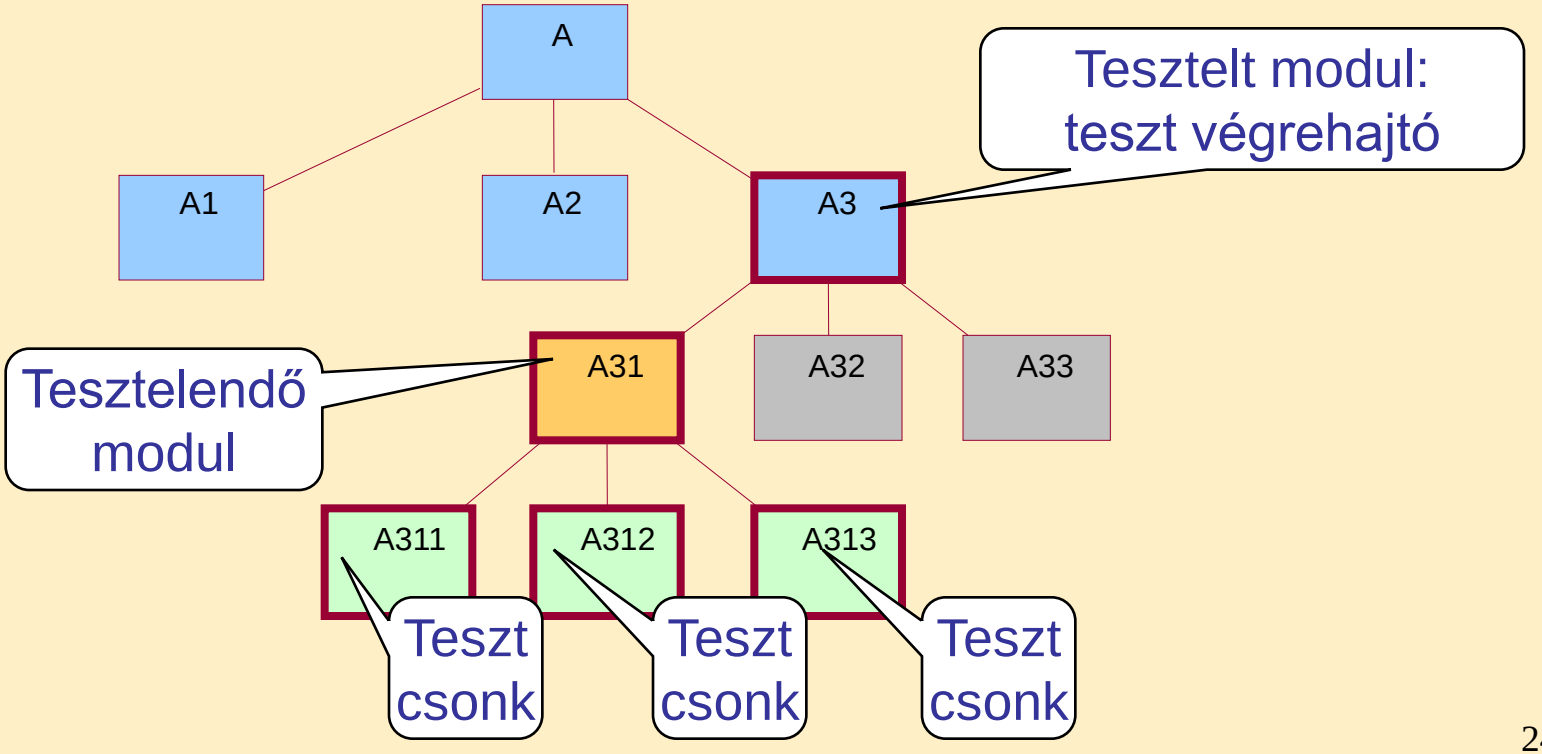

Felülről lefelé vs. alulról felfelé

- Felülről lefelé
  - + Követelmény-orientált, ellenőrzéshez jól illeszkedő
  - + Hamar összeállhat egy demonstrálható „szkeleton”
  - - Csonkok készítése általában nehezebb
  - - Teszt bemenetek távol lehetnek az épp integrálandó modultól
- Alulról felfelé
  - + Integráció orientált, konstruktívabb
  - + Könnyebb megfigyelni és irányítani a teszteket
  - - A rendszer maga csak a legvégén áll össze

Futtató rendszer integrációja

- Motiváció:
  Nehéz csonkokat írni a futtató rendszerhez
  - Pl. OS, J2EE konténer, …

- Stratégia:
  1. Alkalmazás modulok integrációja felülről lefelé, a futtató rendszer szintjéig
  2. Futtató rendszer alulról felfelé történő tesztelése
     - Funkciók izolációs tesztje (ha szükséges)
     - „Big bang” tesztelés az alkalmazás hierarchia legalsó rétegével
  3. Alkalmazás és futtatórendszer integrációja, a felülről lefelé történő tesztelés befejezése

Eszközök az integrációs teszteléshez

- Wrapper (csomagoló) kódrészletek
  - „before” wrapper: A hívás végrehajtása előtt
    - Paraméterek vizsgálata
    - Hívási szekvencia ellenőrzése
  - „after” wrapper: A hívás végrehajtása után
    - Visszaadott érték ellenőrzése vagy módosítása
  - „replace” wrapper: A hívott helyettesítése
    - Teszt csonk megvalósítás

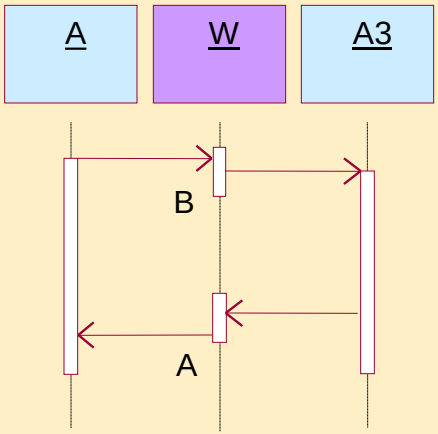

Tartalom

- Modul / Unit tesztelés
- Integrációs tesztelés
- Rendszer tesztelés
- Elfogadás tesztelés

- Tesztek leírása: U2TP

Rendszertesztelés

Tesztelés a rendszerszintű specifikáció alapján

- Jellemzők:
  - Hardver-szoftver integráció után végezhető
  - Funkcionális tesztek +
    nem-funkcionális jellemzők tesztje is!
- Kiemelhető:
  - Adat integritás vizsgálata
  - Felhasználói profil figyelembe vétele (terhelés)
  - Rendszer alkalmazhatósági korlátok megállapítása (erőforrás-használat, telítődés)
  - Hibahatások vizsgálata

Rendszerteszt típusok

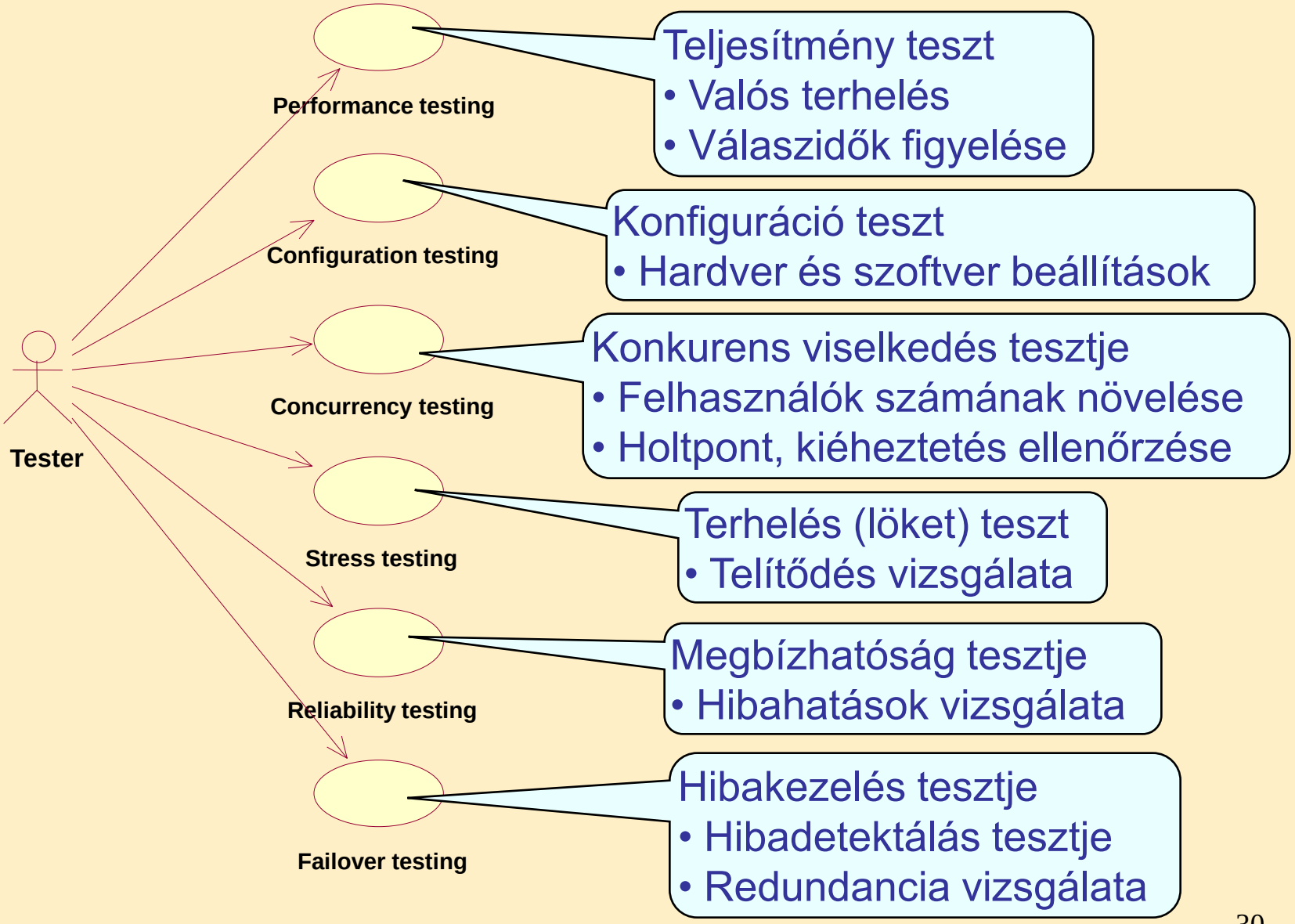

Tartalom

- Modul / Unit tesztelés
- Integrációs tesztelés
- Rendszer tesztelés
- Elfogadás tesztelés

- Tesztek leírása: U2TP

Elfogadás tesztelése (validációs tesztelés)

- Cél: Valóságos környezet hatásának tesztelése
  - Felhasználói elvárások figyelembe vétele:
    Nem specifikált felhasználói elvárások is megjelennek
  - Váratlan eseményekre való reagálás:
    Kis valószínűségű eseménykombinációk is megjelennek
- Időzítési szempontok
  - Időzítések megfigyelése az adott környezetben
  - Korlátok ellenőrzése: Valósidejű monitorozás
- Környezeti szimuláció
  - Adott szituációk valóságban nem tesztelhetők
    (pl. védelmi rendszerek)
  - Szimulátorokat is validálni kell

Összefoglalás: Tesztelési feladatok

1. Modul/unit tesztelés
   - Izolációs tesztelés
2. Integrációs tesztelés
   - „Big bang” tesztelés
   - Top-down (felülről-lefelé) tesztelés
   - Bottom-up (alulról-felfelé) tesztelés
   - Futtató környezet integrációja
3. Rendszertesztelés
   - Teljes rendszer együttes tesztelése
4. Validációs tesztelés
   - Felhasználói elvárások tesztelése
   - Környezeti szimuláció

Összefoglalás: Különbség a szintek között

How Google Tests Software könyv ajánlásai:

	Small	Medium	Large
Javasolt futási idő	< 100 ms	< 1 sec	minél gyorsabban
Időkorlát (kill)	1 perc	5 perc	1 óra

Erőforrás	Small	Medium	Large
Hálózat (socket)	Mocked	csak localhost	Igen
Adatbázis	Mocked	Igen	Igen
Fájl hozzáférés	Mocked	Igen	Igen
Rendszerhívás	Nem	Nem javasolt	Igen
Több szál	Nem javasolt	Igen	Igen
Sleep utasítás	Nem	Igen	Igen
Rendszer tulajdonságai	Nem	Igen	Igen

Tartalom

- Modul / Unit tesztelés
- Integrációs tesztelés
- Rendszer tesztelés
- Elfogadás tesztelés

- Tesztek leírása: U2TP

U2TP: UML 2 Testing Profile (OMG, 2004)

- Able to capture all needed information for functional black-box testing (specification of test artifacts)
  - Mapping rules to TTCN-3, JUnit
- Language (notation) and not a method (how to test)

Packages (concept groups):

- Test Architecture
  - Elements and relationship involved in test
  - Importing the UML design model of the SUT
- Test Data
  - Structures and values to be processed in a test
- Test Behavior
  - Observations and activities during testing
- Time Concepts
  - Timer (start, stop, read, timeout), TimeZone (synchronized)

U2TP Test Architecture package

Identification of main components:

- SUT: System Under Test
  - Characterized by interfaces to control and observation
  - System, subsystem, component, class, object
- Test Component: part of the test system (e.g., simulator)
  - Realizes the behavior of a test case
    (Test Stimulus, Test Observation, Validation Action, Log Action)
- Test Context: collaboration of test architecture elements
  - Initial test configuration (test components)
  - Test control (decision on execution, e.g., if a test fails)
- Scheduler: controls the execution of test components
  - Creation and destruction of test components
- Arbiter: calculation of final test results
  - E.g., threshold on the basis of test component verdicts

U2TP Test Architecture example

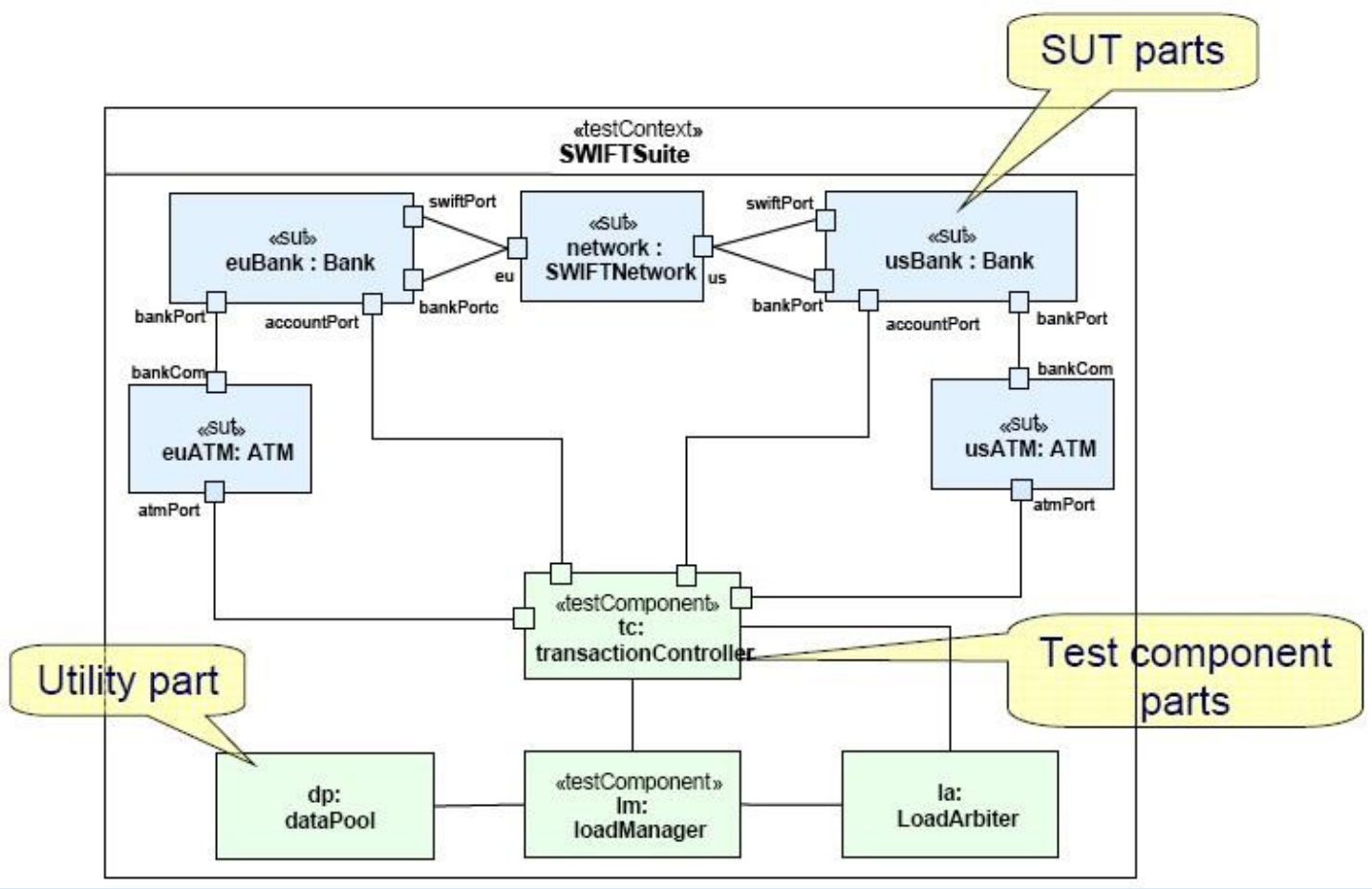

U2TP Test Data package

- Identification of types and values for test (sent and received data)
  - Wildcards (* or ?)
  - Test Parameter
    - Stimulus and observation
  - Argument
    - Concrete physical value
  - Data Partition: Equivalence class for a given type
    - Class of physical values, e.g., valid names
  - Data Selector: Retrieving data out of a data pool
    - Operating on contained values or value sets
  - Templates

U2TP Test Data example

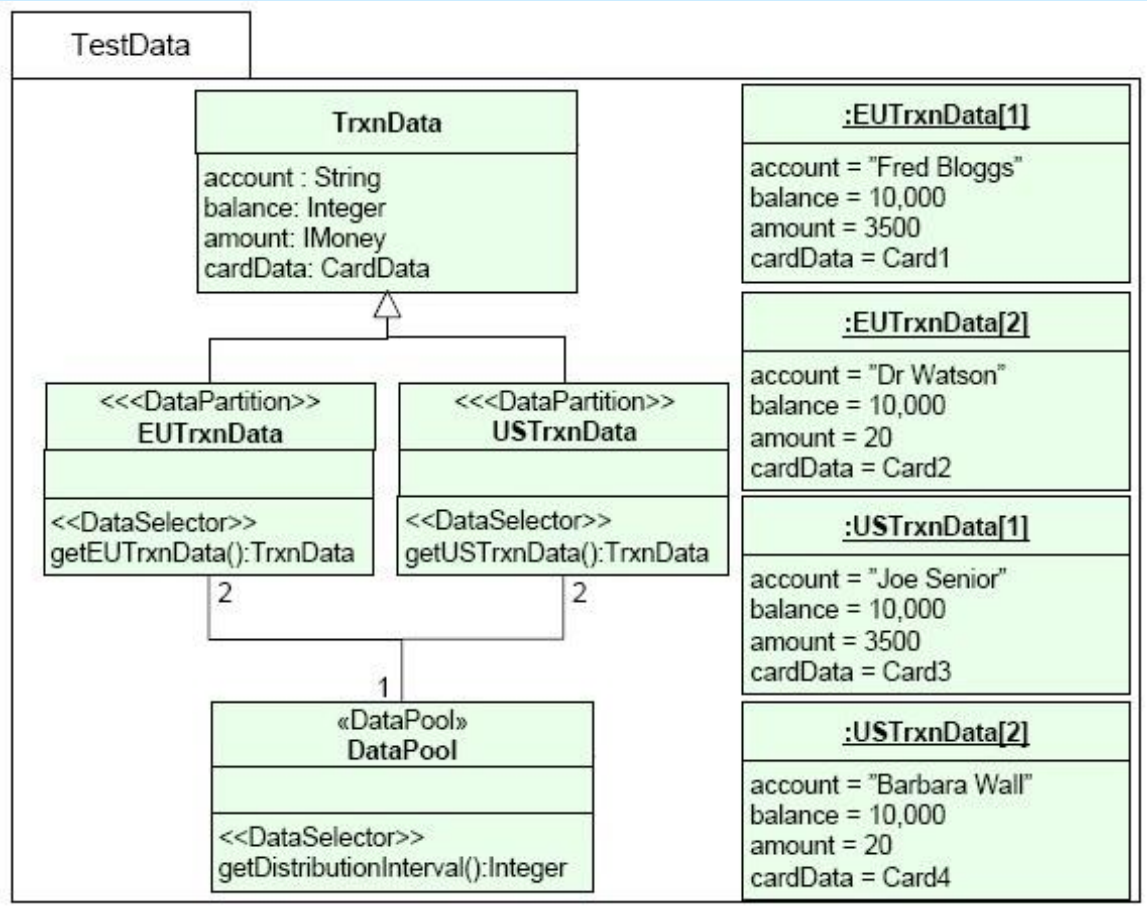

U2TP Test Behavior package

- Specification of default/expected behavior
- Identification of behavioral elements:
  - Test Stimulus: test data sent to SUT
  - Test Observation: reactions from the SUT
  - Verdict: pass, fail, error, inconclusive values
  - Actions: Validation Action (inform Arbiter), Log Action
- Test Case: Specifies one case to test the SUT
  - Test Objective: named element
  - Test Trace: result of test execution
    - Messages exchanged
  - Verdict

U2TP Test Behavior example

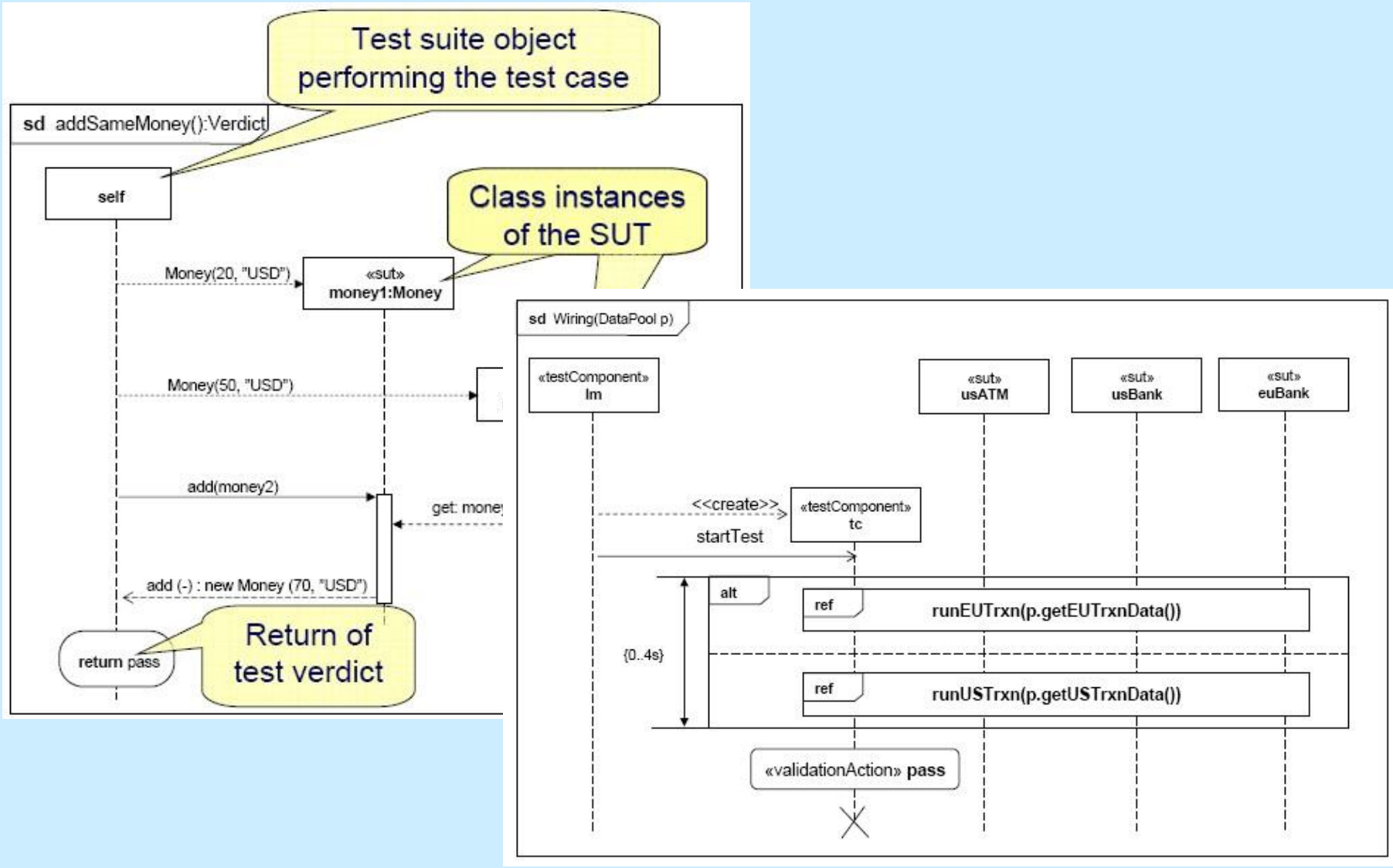

Mintapélda: BlueTooth roaming

Tesztelendő rendszer:

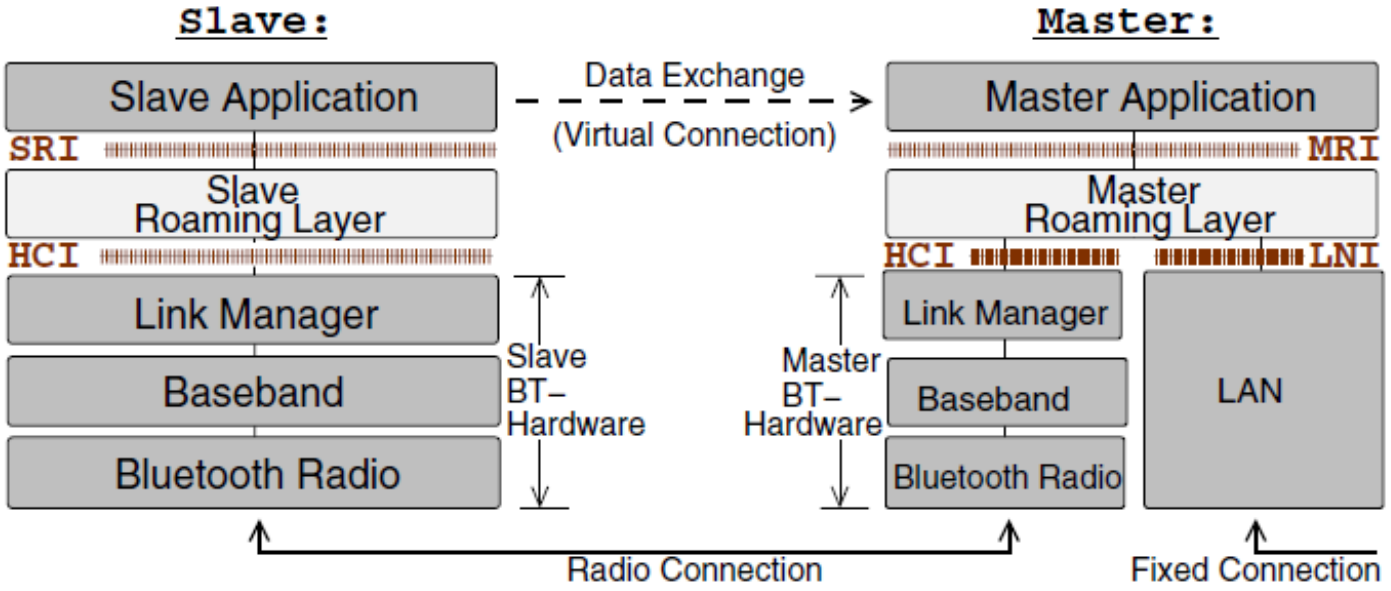

Teszt cél:

- Slave Roaming Layer funkciói
  - Link minőségének figyelése
  - Kapcsolat létesítése másik masterrel

Komponensek szerepei

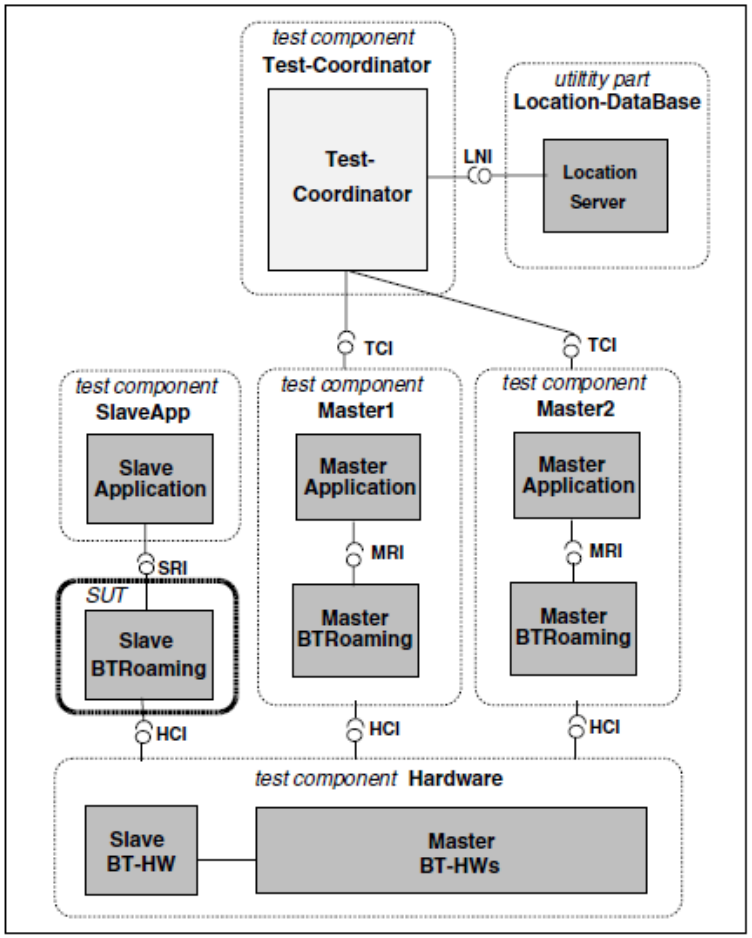

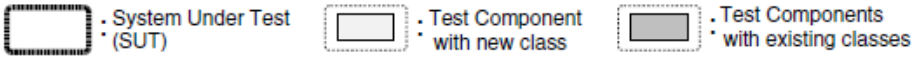

Overview

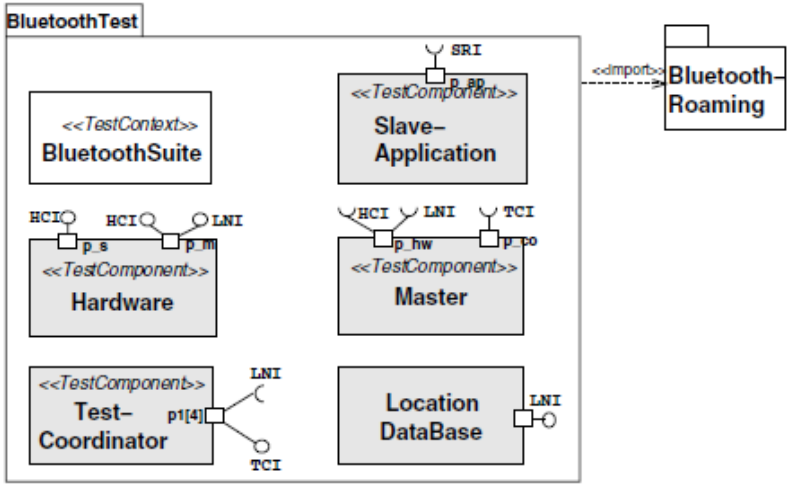

Test package

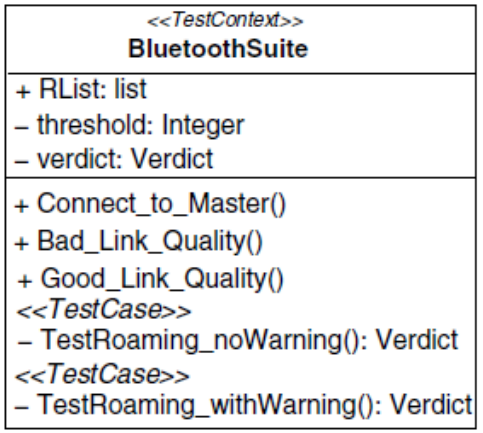

Test context

Teszt konfiguráció és teszt vezérlés

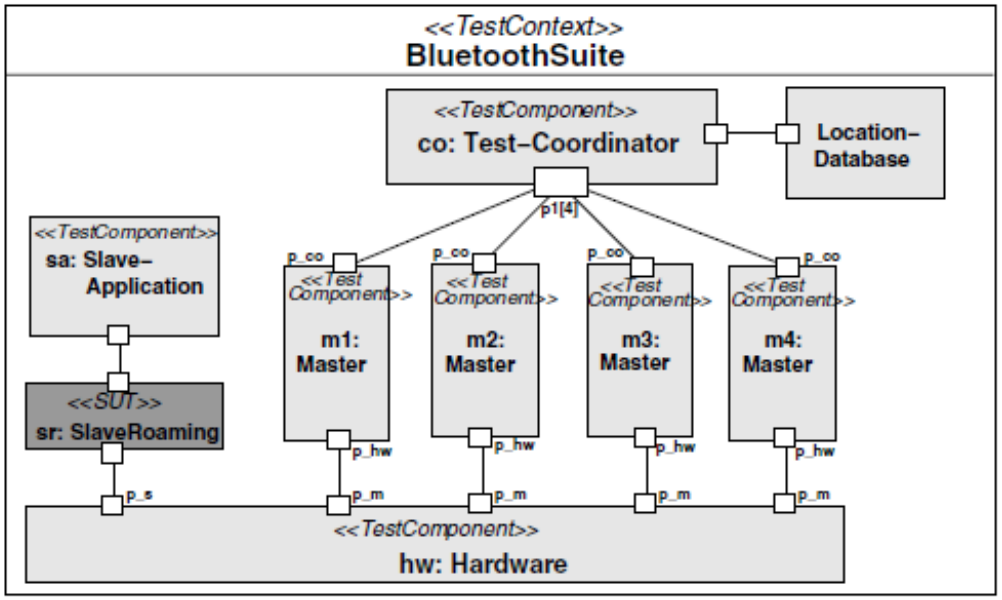

Test configuration

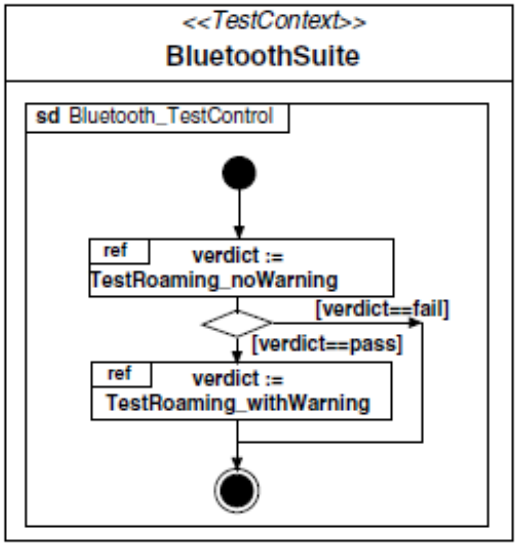

Test control

Test scenario

Test case implementation (see BlueToothSuite)

- References
- Timers
- Defaults

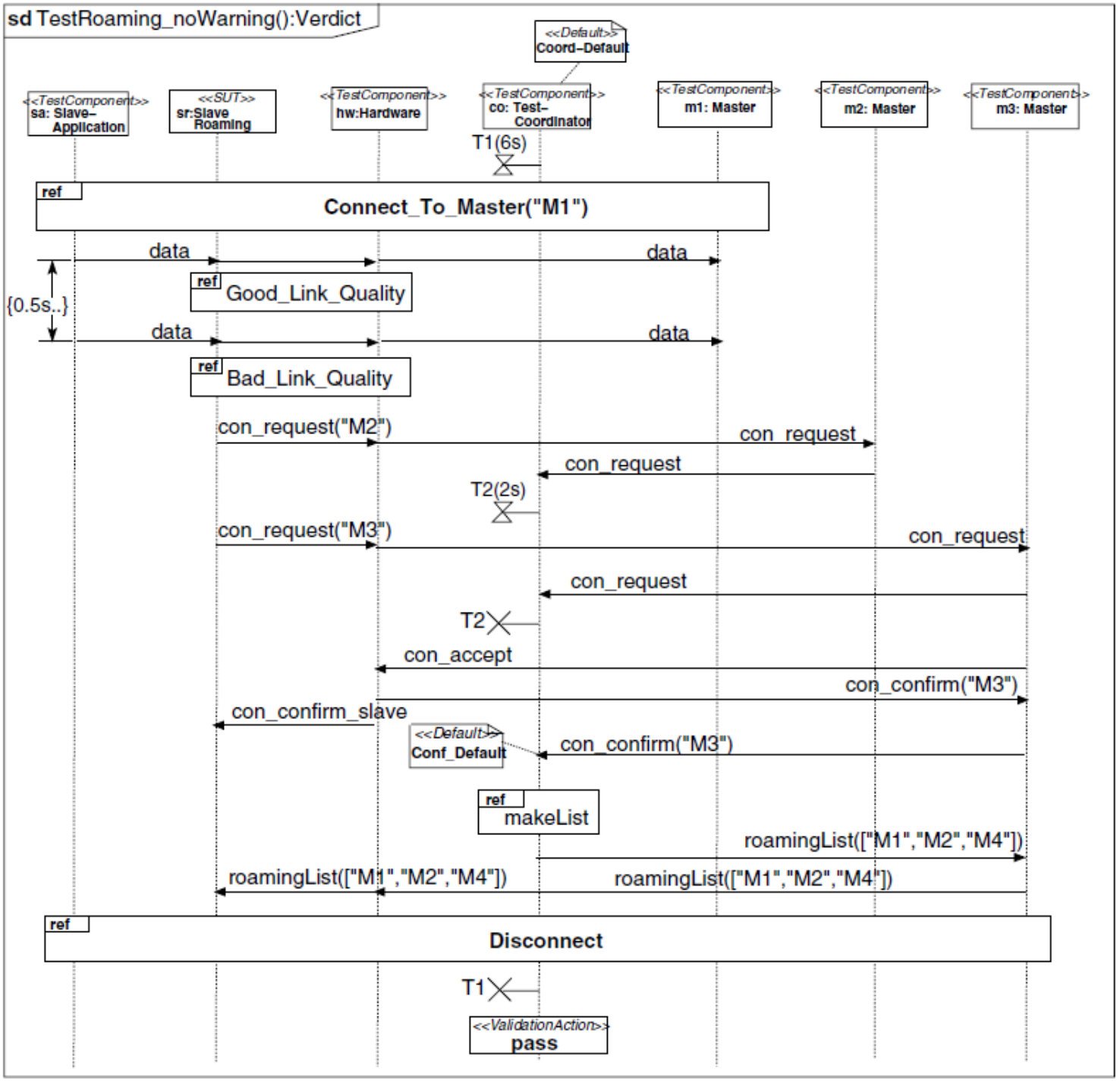

Néhány hivatkozott részlet

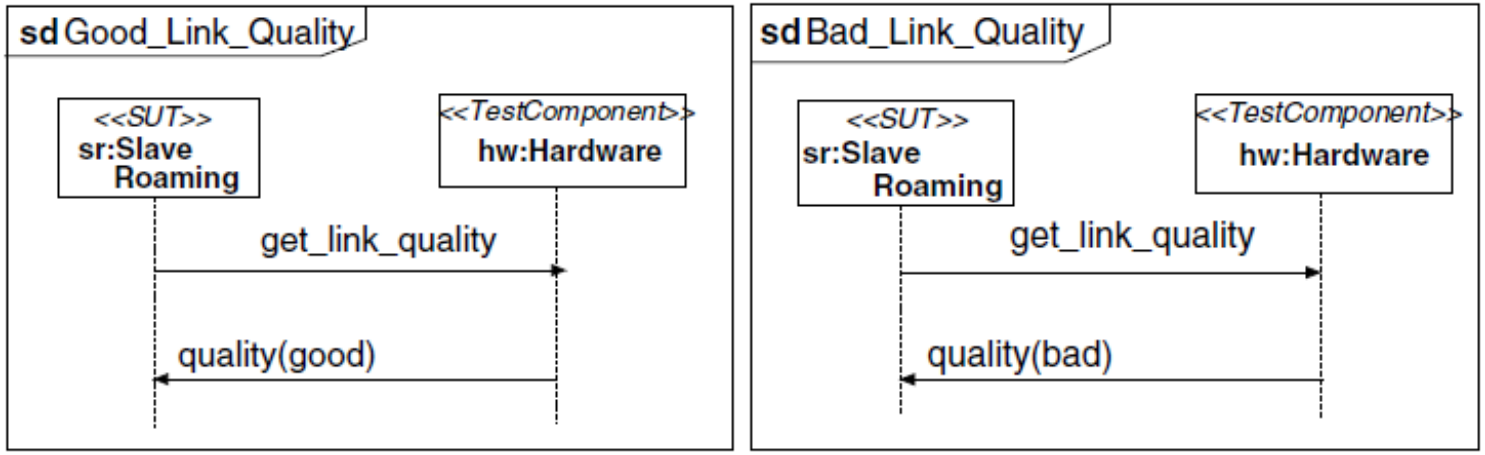

Sequence diagrams

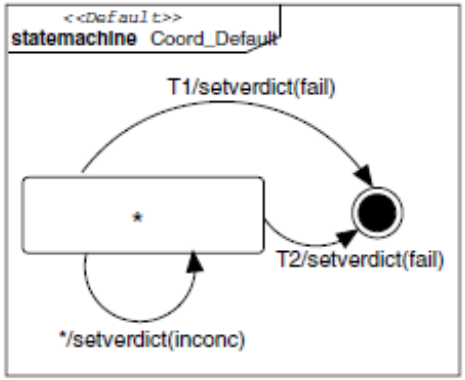

Default behaviours specified to catch the observations that lead to verdicts

- Here: Processing timer events